

Βρυξέλλες, 31/01/01

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ

"ΟΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΣΤΗ ΝΕΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ"

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΟΥ ΕΤΠΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2000-2006

I. Το κανονιστικό πλαίσιο

1. Ο κανονισμός 1260/99 του Συμβουλίου που περιλαμβάνει γενικές διατάξεις για τα διαρθρωτικά ταμεία (ΕΕ L 161 της 26ης Ιουνίου 1999) ορίζει στο άρθρο 22 ότι, σύμφωνα με τις λεπτομέρειες του άρθρου 4 του κανονισμού 1783/1999 σχετικά με το ΕΤΠΑ (ΕΕ L 213 της 13ης Αυγούστου 1999), "τα ταμεία μπορούν να χρηματοδοτούν, με πρωτοβουλία της Επιτροπής, καινοτόμες ενέργειες που συμβάλλουν στην εκπόνηση καινοτόμων μεθόδων και πρακτικών που αποβλέπουν στη βελτίωση των παρεμβάσεων στο πλαίσιο των στόχων αριθ. 1, αριθ. 2 και αριθ. 3. Τίθενται σε εφαρμογή με τρόπο απλό, διαφανή και σύμφωνο με τις αρχές της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης".

II. Στόχοι, γενικές αρχές και προστιθέμενη αξία των καινοτόμων ενεργειών

2. Η παρούσα Ανακοίνωση εντάσσεται στη συνολική στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αποσκοπεί στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής οικονομίας¹. Συμβάλλει στην επιχειρησιακή εφαρμογή σε περιφερειακό επίπεδο του στόχου που αποσκοπεί στην "προετοιμασία της μετάβασης προς μία κοινωνία και μία οικονομία βασισμένες στη γνώση, μέσω πολιτικών που ανταποκρίνονται καλύτερα στις ανάγκες της κοινωνίας των πληροφοριών και της E&A, καθώς και με την επιτάχυνση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της καινοτομίας".
3. Σήμερα, η απόκλιση μεταξύ περιφερειών είναι σημαντική στον τομέα της καινοτομίας και της ΕΤΑ, καθώς και στο επίπεδο της χρησιμοποίησης των νέων τεχνολογιών των πληροφοριών και επικοινωνιών. Για να μην επιταθεί περαιτέρω αυτή η απόκλιση και, παράλληλα, για να μπορούν να επωφελούνται από τις ευκαιρίες κάλυψης της καθυστέρησης που προσφέρει η νέα οικονομία, οι πλέον μειονεκτικές περιοχές πρέπει να είναι σε θέση να εφαρμόσουν καινοτόμες πρακτικές που διερευνούν αποτελεσματικά αυτές τις ευκαιρίες. Η νέα γενιά καινοτόμων ενεργειών αποσκοπεί ακριβώς στη μείωση αυτών των αποκλίσεων, διευκολύνοντας, για τις περιφέρειες που παρουσιάζουν αναπτυξιακή καθυστέρηση ή που αποτελούν αντικείμενο ανασυγκρότησης, την

¹ Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Μαρτίου 2000, Λισσαβόνα, συμπεράσματα της προεδρίας

πρόσβαση σε μέσα πειραματισμού στους τομείς που παρουσιάζουν τις πιο ελπιδοφόρες μελλοντικές προοπτικές.

4. Η παγκοσμιοποίηση επιτείνει τον ανταγωνισμό, λόγω του μεγαλύτερου βαθμού ολοκλήρωσης των αγορών, που αφορά τη διεθνοποίηση των κεφαλαιαγορών, τον πολλαπλασιασμό των συναλλαγών και των άμεσων επενδύσεων, την αύξηση του αριθμού συμφωνιών συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων, κλπ. Η μετάβαση σε μία οικονομία βασισμένη στη γνώση και την προώθηση της χρησιμοποίησης των νέων τεχνολογιών σε όλες τις περιφερειακές οικονομίες, αποτελεί συνεπώς ζήτημα προτεραιότητας.
5. Οι επιχειρήσεις, ιδίως οι ΜΜΕ που αποτελούν τη βάση του παραγωγικού ιστού των περιφερειών, εάν επιθυμούν να είναι περισσότερο ανταγωνιστικές, πρέπει να ενεργούν προνοητικά και να προσαρμόζονται στις τεχνολογικές μεταλλάξεις που λαμβάνουν χώρα με διαρκώς ταχύτερο ρυθμό στις διεθνείς αγορές. Στο πλαίσιο αυτής της νέας οικονομίας, η γνώση και η τεχνογνωσία αποτελούν την πρώτη ύλη. Επίσης, η δυνατότητα εύκολης και ταχείας πρόσβασης σε αυτές θα είναι ένα από τα κύρια στρατηγικά όπλα της ανταγωνιστικότητας. Υπό αυτές τις προϋποθέσεις, το ανθρώπινο κεφάλαιο επιβεβαιώνεται διαρκώς περισσότερο ως καθοριστικός παράγοντας· η διαρκής κατάρτιση και μαθητεία εξελίσσονται σε καθοριστικά στοιχεία για την καινοτομία και την περιφερειακή ανταγωνιστικότητα.
6. Είναι συνεπώς σημαντικό οι καινοτόμες ενέργειες να συνδράμουν τις πλέον μειονεκτικές περιοχές στην οικοδόμηση μιας περιφερειακής πολιτικής που ανταποκρίνεται αποτελεσματικά στις νέες προκλήσεις του μέλλοντος, ιδίως στην παγκοσμιοποίηση της οικονομίας και στην επιτάχυνση των τεχνολογικών μεταλλάξεων, ενισχύοντας ταυτόχρονα την οικονομική και κοινωνική συνοχή στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Παράλληλα, οι περιφέρειες πρέπει να βρουν καινοτόμες λύσεις που θα εξασφαλίζουν την αειφόρο ανάπτυξη και την αξιοποίηση των περιφερειακών ταυτοτήτων, παράγοντες που αποτελούν τα θεμέλια στα οποία βασίζεται το περιφερειακό υλικό και ανθρώπινο κεφάλαιο. Όντως, το περιφερειακό επίπεδο ενδείκνυται ιδιαίτερος για την κινητοποίηση μιας κρίσιμης μάζας εταίρων ικανών να προωθήσουν την καινοτομία και συνάμα να την εφαρμόσουν με τρόπο αποτελεσματικό και προσιτό στους πολίτες. Οι περιφέρειες που δύνανται να υποβάλουν προτάσεις καινοτόμων ενεργειών απαριθμούνται στο παράρτημα Α.
7. Χάρη στην ικανότητά τους να καινοτομούν και να προσαρμόζονται διαρκώς στις οικονομικές μεταλλάξεις, οι περιφέρειες θα αποκτήσουν ένα μεγάλο μέρος των πλεονεκτημάτων που είναι απαραίτητα για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας τους, για να επιτευχθεί ο στόχος της μείωσης των ανισοτήτων και της δημιουργίας ποιοτικών θέσεων απασχόλησης. Πρόκειται συνεπώς για την επισήμανση και τη διάδοση των βέλτιστων καινοτόμων πρακτικών, με παρακίνηση των περιφερειακών πολιτικών αρχών και των αρχών διαχείρισης, ούτως ώστε να προωθούν αυτές τις πρακτικές. Οι καινοτόμες ενέργειες είναι ένα εργαστήριο που αποσκοπεί στην εξέλιξη και την προσαρμογή της ευρωπαϊκής περιφερειακής πολιτικής στις νέες προκλήσεις.

Η βελτίωση της ποιότητας των παρεμβάσεων των προγραμμάτων των στόχων αριθ. 1 και αριθ. 2, στα οποία συμμετέχει το ΕΤΠΑ

8. Ο πρώτος στόχος των καινοτόμων ενεργειών είναι να επηρεαστεί η ποιότητα των παρεμβάσεων των προγραμμάτων που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ δυνάμει των στόχων αριθ. 1 και αριθ. 2. Η ενίσχυση των δεσμών μεταξύ καινοτόμων ενεργειών και

επιχειρησιακών προγραμμάτων προϋποθέτει τη δημιουργία προτρεπτικών μηχανισμών που επιτρέπουν τον πειραματισμό με καινοτόμες μεθόδους και πρακτικές περιφερειακής πολιτικής. Για την επίτευξη αυτού του στόχου είναι ουσιαστικής σημασίας μία στενότερη συνεργασία μεταξύ των υπευθύνων των καινοτόμων ενεργειών και των διαχειριστικών αρχών των προγραμμάτων των στόχων αριθ. 1 και αριθ. 2 στα οποία συμμετέχει το ΕΤΠΑ.

Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό αν επιθυμούμε οι καινοτόμες ενέργειες να διαδραματίζουν ρόλο καταλυτικό και πειραματικό, ούτως ώστε να διερευνηθούν οι μελλοντικές κατευθύνσεις των περιφερειακών πολιτικών σε τομείς στρατηγικής σημασίας για τις λιγότερο προηγμένες περιφέρειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ήτοι

■ **περιφερειακή οικονομία βασισμένη στη γνώση και την τεχνολογική καινοτομία**

■ **eEuropeRegio : η κοινωνία των πληροφοριών στην υπηρεσία της περιφερειακής ανάπτυξης**

■ **περιφερειακή ταυτότητα και αειφόρος ανάπτυξη.**

9. Αυτά τα θέματα στρατηγικής συνάδουν με τις νέες κατευθύνσεις των διαρθρωτικών ταμείων που ενέκρινε η Επιτροπή για τα προγράμματα που συγχρηματοδοτούνται βάσει των στόχων αριθ. 1 και αριθ. 2², ως μέσα ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας.

Για τον λόγο αυτό, αυτό που επιδιώκεται είναι να εξασφαλιστεί ότι οι δράσεις που συγχρηματοδοτούνται στο πλαίσιο των καινοτόμων ενεργειών δεν επαναλαμβάνουν δράσεις που έχουν υλοποιηθεί δυνάμει των κυρίων παρεμβάσεων, αλλά τις επηρεάζουν θετικά προς την κατεύθυνση της καινοτομίας. Πιο ριψοκίνδυνες - ακόμα και αν αυτό ενέχει κάποιο κίνδυνο αποτυχίας -, οι εν λόγω δράσεις θα προσφέρουν στις λιγότερο προηγμένες περιφέρειες την ευκαιρία να πειραματιστούν με πιο προωθημένες ιδέες, που δεν έχουν θέση στη συνήθη πρακτική των προγραμμάτων που συγχρηματοδοτεί το ΕΤΠΑ.

10. Η κοινοτική περιφερειακή πολιτική οφείλει να συνδράμει τις περιφέρειες, ιδίως τις λιγότερο προηγμένες, ώστε να λαμβάνουν περισσότερο υπόψη την ενσωμάτωση αυτών των άυλων παραγόντων στο εσωτερικό των προγραμμάτων για τους στόχους αριθ. 1 και αριθ. 2 στα οποία συμμετέχει το ΕΤΠΑ. Πρέπει να υπογραμμιστεί ότι στους τρεις εξεταζόμενους τομείς στρατηγικής σημασίας, οι λιγότερο προηγμένες περιφέρειες έχουν την τάση να επενδύουν λιγότερο σε σχέση με τις περισσότερες προηγμένες.

Πράγματι, πρέπει να σημειωθεί ότι τα προγράμματα των διαρθρωτικών ταμείων ευνοούν επιπλέον τη μείωση των αποκλίσεων ανάπτυξης σε τομείς όπως οι υλικές υποδομές (μεταφορές και επικοινωνίες, ενέργεια, περιβάλλον) στις λιγότερο προηγμένες περιφέρειες και στα λιγότερο προηγμένα κράτη μέλη. Για τον λόγο αυτό, υπάρχει ο φόβος μήπως δημιουργηθεί ένα χάσμα στον τομέα της οικονομίας που βασίζεται στη γνώση και σε άυλους παράγοντες ανταγωνιστικότητας, όπως η ικανότητα καινοτομίας, η επιχειρηματική νοοτροπία που προάγει το πνεύμα πρωτοβουλίας, η ποιότητα της διαχείρισης, κλπ.

Η αξιοποίηση και η ενίσχυση της περιφερειακής εταιρικής σχέσης δημόσιου-ιδιωτικού τομέα

² Ανακοίνωση της Επιτροπής για τα διαρθρωτικά ταμεία και το συντονισμό τους με το Ταμείο Συνοχής - Κατευθύνσεις για τα προγράμματα της περιόδου 2000-2006 (ΕΕ C 1999/262, 22.09.1999)

11. Η Επιτροπή, όπως και για τα προγράμματα των στόχων αριθ. 1 και αριθ. 2 στα οποία συμμετέχει το ΕΤΠΑ, επιθυμεί για τις καινοτόμες ενέργειες την κατά το δυνατόν πιο ενεργή συμμετοχή των αρμόδιων αρχών στις περιφέρειες. Αυτή η συμμετοχή συνίσταται στην δημιουργία εταιρικής σχέσης ενισχυμένης σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, συμπεριλαμβανομένων των αρχών που είναι υπεύθυνες για τα προγράμματα των στόχων αριθ. 1 και αριθ. 2 στα οποία συμμετέχει το ΕΤΠΑ, και του ιδιωτικού τομέα. Αυτή η εταιρική σχέση θα επιτρέψει την εμφάνιση περιφερειακών προγραμμάτων ποιοτικών καινοτόμων ενεργειών, καθώς και την παρακίνηση της ανταλλαγής εμπειριών και της ανάπτυξης δικτύων μεταξύ περιφερειών.

Η συνέργεια με τις άλλες κοινοτικές πολιτικές

12. Οι καινοτόμες ενέργειες 2000-2006 πρέπει να δείξουν τον τρόπο αξιοποίησης των συνεργειών μεταξύ της περιφερειακής πολιτικής και άλλων κοινοτικών πολιτικών, ειδικότερα εκείνης που συμβάλλει στην ενίσχυση του επιχειρηματικού πνεύματος και του πνεύματος καινοτομίας σε περιφερειακό επίπεδο, εκείνης που υλοποιεί την πρωτοβουλία eEurope, καθώς και εκείνης που ενθαρρύνει τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού χώρου έρευνας. Συνεπώς, αυτές οι καινοτόμες ενέργειες πρέπει να συντονίζονται καλύτερα με τις δράσεις των προγραμμάτων για τους στόχους αριθ. 1 και αριθ. 2 στα οποία συμμετέχει το ΕΤΠΑ, ούτως ώστε να είναι αποτελεσματικότερος ο αντίκτυπος τους όσον αφορά τη συνοχή. Οι ενέργειες θα είναι στο μέτρο του δυνατού συμπληρωματικές των χρηματοδοτούμενων από το ΕΚΤ δυνάμει των ίδιων στόχων. Βεβαίως, αποκλείεται οιαδήποτε διπλή χρηματοδότηση με άλλα κοινοτικά χρηματοδοτικά μέσα.

Διευκόλυνση των ανταλλαγών μεταξύ περιφερειών και της συλλογικής μαθητείας

13. Οι καινοτόμες ενέργειες είναι ένα ιδιαίτερα ενδιαφέρον μέσο για τη διευκόλυνση των ανταλλαγών μεταξύ περιφερειών και της συλλογικής μαθητείας, με βάση τη σύγκριση και τη διάδοση των βέλτιστων πρακτικών. Σεβόμενες τις περιφερειακές ιδιαιτερότητες, οι νέες καινοτόμες ενέργειες επιτρέπουν τον εμπλουτισμό των περιφερειών που λειτουργούν στο πλαίσιο θεματικού δικτύου. Πράγματι, η καινοτομία συνδέεται, εκ φύσεως, στενά με την έννοια της ριζοκίνδυνης πρακτικής και της αλλαγής. Οι καινοτόμες ενέργειες της νέας γενιάς προσφέρουν στις περιφέρειες τη δυνατότητα να βελτιώσουν τον τρόπο με τον οποίο ελέγχουν την αλλαγή και να αναλάβουν τους αναγκαίους κινδύνους για να δοκιμαστούν ορισμένες βασικές κατευθύνσεις της μελλοντικής περιφερειακής πολιτικής.

III. Η εμπειρία του παρελθόντος

14. Κατά την περίοδο 1994-1999, η Επιτροπή κατένειμε τους πόρους του ΕΤΠΑ που ήταν διαθέσιμοι για καινοτόμες ενέργειες (λιγότερο από 1% του προϋπολογισμού των διαρθρωτικών ταμείων) μεταξύ οκτώ θεμάτων: νέες θέσεις απασχόλησης (NGE), πολιτισμός και κληρονομιά, χωροταξία (TERRA), πιλοτικά σχέδια για αστικά κέντρα (PPU), εσωτερική διαπεριφερειακή συνεργασία (RECITE II), εξωτερική διαπεριφερειακή συνεργασία (ECOS-Ouverture), προώθηση της τεχνολογικής καινοτομίας (RIS και RTT) και κοινωνία των πληροφοριών (RISI I και II). Αυτές οι καινοτόμες ενέργειες οδήγησαν στην ανάπτυξη περίπου 350 καινοτόμων έργων στα οποία συμμετέχουν πλέον των 2.000 οργανισμών. Επέτρεψαν τον πειραματισμό σε νέες πρακτικές, καθώς και την προώθηση της ανάπτυξης της εταιρικής σχέσης δημόσιου-ιδιωτικού τομέα, τόσο σε τοπικό όσο και σε περιφερειακό ή διεθνές επίπεδο, αλλά και

την παρακίνηση των συνεργασιών μεταξύ διαφορετικών περιφερειών, στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στις υποψήφιες για προσχώρηση χώρες. Έτσι, από ενδογενείς παράγοντες της περιφερειακής και τοπικής οικονομικής ανάπτυξης, εφαρμόστηκε μία ουσιαστική πολιτική πειραματισμού.

15. Οι καινοτόμες ενέργειες που αφορούν τις νέες θέσεις απασχόλησης σχεδίασαν το πλαίσιο της νέας κοινοτικής πρακτικής των Τοπικών Συμφώνων για την Απασχόληση. Η εμπειρία άλλων καινοτόμων ενεργειών διαπεριφερειακής συνεργασίας, όπως οι TERRA, RECITE II και ECOS-Ouverture, ενέπνευσε την προετοιμασία της διαπεριφερειακής πτυχής της κοινοτικής πρωτοβουλίας INTERREG III. Η εν λόγω πρωτοβουλία, που προέρχεται από πιλοτικά έργα για αστικά κέντρα, ενέπνευσε τη νέα κοινοτική πρωτοβουλία URBAN II.
16. Η εμπειρία που αποκτήθηκε στο πλαίσιο των καινοτόμων ενεργειών 1994-1999 τροφοδότησε τη γενική συζήτηση για την καινοτομία στην περιφερειακή πολιτική που κατέληξε σε τρεις ανακοινώσεις της Επιτροπής³ σχετικά με την τεχνολογική καινοτομία, την κοινωνία των πολιτών και την αστική ανάπτυξη, υπογραμμίζοντας την ορθότητα της πρακτικής που εφαρμόστηκε κατά την προηγούμενη περίοδο.
17. Πέντε χρόνια μετά την εγκαινιάσή τους το 1994, η εξέταση που πραγματοποίησε ομάδα ανεξάρτητων εμπειρογνομόνων δείχνει ότι σημαντικό μέρος των έργων που χρηματοδοτήθηκαν στο πλαίσιο των καινοτόμων ενεργειών 1994-1999 του ΕΤΠΑ έχει ήδη επιτύχει πειστικά αποτελέσματα (βλ. παράρτημα Β). Μία τελική αξιολόγηση θα πραγματοποιηθεί όταν θα έχουν περατωθεί τα έργα. Από την αξιολόγηση αυτή θα προκύψουν συμπληρωματικές πληροφορίες όσον αφορά τις επιπτώσεις τους. Ορισμένες καινοτόμες ενέργειες του άρθρου 10 του κανονισμού ΕΤΠΑ για την περίοδο 1994-1999, ιδίως οι περιφερειακές στρατηγικές για την καινοτομία (RIS) και οι περιφερειακές στρατηγικές για την κοινωνία των πληροφοριών (RISI), παρείχαν ικανοποιητικά παραδείγματα επιτυχίας (βλ. παράδειγμα Γ) και έδειξαν την ορθότητα της περιφερειακής βαθμίδας όσον αφορά την προώθηση της καινοτομίας. Εν προκειμένω, αξίζει να επισημανθεί και να ενισχυθεί στο μέλλον ο συμπληρωματικός ρόλος των έργων RITTS του προγράμματος "Καινοτομία και συμμετοχή των ΜΜΕ", ιδίως όσον αφορά τα συνοδευτικά μέτρα⁴.
18. Αυτές οι στρατηγικές τροφοδότησαν μία διαδικασία παρακίνησης και εφαρμογής πιλοτικών έργων στο πλαίσιο μιας ευρείας εταιρικής σχέσης δημόσιου-ιδιωτικού τομέα, που είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση των επενδύσεων στο πλαίσιο των προγραμμάτων στα οποία συμμετέχει το ΕΤΠΑ, στον τομέα της τεχνολογικής ανάπτυξης και της κοινωνίας των πληροφοριών. Με τη νέα γενιά καινοτόμων ενεργειών, και βάσει των διδαγμάτων του παρελθόντος⁵, η προσέγγιση αυτή πρέπει να εμβαθυνθεί και να διευρυνθεί, ιδίως στους προαναφερόμενους τομείς.

³ "Ενίσχυση της συνοχής και της ανταγωνιστικότητας μέσω της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας" (COM (98)275), "Συνοχή και κοινωνία των πληροφοριών"(COM(97)7), και "Πλαίσιο δράσης για μία αειφόρο αστική ανάπτυξη" (COM(98)605)

⁴ Τα σχέδια περιφερειακής στρατηγικής για την καινοτομία και μεταφορά τεχνολογιών (RITTS) υλοποιήθηκαν βάσει του προγράμματος "Καινοτομία και συμμετοχή ΜΜΕ" του προγράμματος πλαισίου E&TA, ως συμπλήρωμα των καινοτόμων ενεργειών 1994-1999 του ΕΤΠΑ. Στα εν λόγω σχέδια συμμετείχαν περισσότερες από 60 ευρωπαϊκές περιφέρειες και οδήγησαν στη δημιουργία του δικτύου IRE (καινοτόμες περιφέρειες στην Ευρώπη) που περιλαμβάνει πάνω από 100 περιφέρειες.

⁵ Ευρωπαϊκή Επιτροπή 1999, "On-going evaluation of the Regional Innovation Strategies Under Article 10 of the ERDF". ECOTEC research and Consulting Ltd.

IV. Νέα προσέγγιση: κατηγορίες ενεργειών και δικαιούχες περιφέρειες

19. Για να ενισχυθούν οι δεσμοί με τα προγράμματα για τους στόχους αριθ. 1 και αριθ. 2 στα οποία συμμετέχει το ΕΤΠΑ, καθώς και για να διασφαλιστεί μία απλή, διάφανη και σύμφωνη με τις αρχές της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης εφαρμογή, η Επιτροπή προτείνει προσέγγιση βάσει προγράμματος αντί για προσέγγιση βάσει μεμονωμένων έργων, μείωση του αριθμού των θεμάτων στρατηγικής και διαρθρωμένη συνεργασία μεταξύ των αρμοδίων για τη διαχείριση των καινοτόμων ενεργειών και των υπευθύνων για τα προγράμματα για τους στόχους αριθ. 1 και αριθ. 2 στα οποία συμμετέχει το ΕΤΠΑ.
20. Η νέα γενιά καινοτόμων ενεργειών περιλαμβάνει τρεις πτυχές:
- Συγχρηματοδότηση περιφερειακών προγραμμάτων καινοτόμων ενεργειών και πιλοτικών έργων που προκύπτουν από αυτά.
 - Συνοδευτικά μέτρα: Στήριξη της ανταλλαγής εμπειριών και της δημιουργίας δικτύων μεταξύ περιφερειών.
 - Διοργάνωση διαγωνισμών για την επισήμανση και την αξιοποίηση των βέλτιστων πρακτικών.
21. Δικαιούχοι θα είναι οι περιφέρειες που απαριθμούνται στο παράρτημα Α και έχουν μία ζώνη, ή μέρος της περιφέρειάς τους, ταξινομημένη στους στόχους αριθ. 1 και αριθ. 2, καθώς επίσης και οι περιφέρειες οι οποίες λαμβάνουν μεταβατική στήριξη δυνάμει αυτών των στόχων. Το σύνολο της περιφέρειας μπορεί να επωφεληθεί από το περιφερειακό πρόγραμμα καινοτόμων ενεργειών, συμπεριλαμβανομένων των ζωνών οι οποίες δεν καλύπτονται από τους στόχους 1 και 2.

V. Τα θέματα στρατηγικής των καινοτόμων ενεργειών 2000-2006

22. Με σκοπό την απλούστευση και συγκέντρωση των πόρων, η Επιτροπή προτείνει μείωση του αριθμού των θεμάτων στρατηγικής από οκτώ για την περίοδο 1994-1999, σε τρία για την περίοδο 2000-2006. Και τα τρία θέματα συνδέονται μεταξύ τους. Η συμπληρωματικότητά τους πρέπει να αξιοποιηθεί για να αναπτυχθεί μία στρατηγική προσέγγιση που θα ανταποκρίνεται κατά τον βέλτιστο δυνατό τρόπο στις ειδικές

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Βρυξέλλες 1999 "The Evaluation of the Inter-regional Information Society Initiative (IRISI)". Technopolis Ltd.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 1997, "External evaluation of the Regional Technology Plans". Technopolis Ltd σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Αθηνών (Ελλάδα).

Ευρωπαϊκή Επιτροπή 1999, Evaluation of research, technological development and innovation related actions under structural funds (objective 2) ADE – Entrepise Plc – Zenit.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή 1999 « Θεματική αξιολόγηση του αντίκτυπου των διαρθρωτικών ταμείων (1994/99) για την έρευνα, την τεχνολογία, την ανάπτυξη και την καινοτομία (ετακ) στις περιφέρειες του στόχου αριθ. 1 και αριθ. 6 ». T. Higgins and L. Tsipouri

Ευρωπαϊκή Επιτροπή 2000, "Assessment of the Regional Innovation and Technology Transfer Strategies and infrastructures (RITTS) scheme", Centre for Urban and Regional Development Studies, University of Newcastle

ανάγκες κάθε περιφέρειας. Οι καινοτόμες ενέργειες της νέας γενιάς προορίζονται για την προώθηση καινοτόμων μεθόδων και πρακτικών όσον αφορά τα ακόλουθα θέματα στρατηγικής:

■ Περιφερειακή οικονομία βασισμένη στη γνώση και την τεχνολογική καινοτομία: παροχή βοήθειας στις πλέον μειονεκτικές περιοχές με σκοπό την άνοδο του τεχνολογικού επιπέδου τους

23. Η τεχνολογική απόκλιση παραμένει ουσιαστική στα συστήματα έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας (ΕΤΑΚ), τόσο στο επίπεδο του δημόσιου όσο και του ιδιωτικού τομέα, μεταξύ προηγμένων και λιγότερο προηγμένων περιφερειών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Είναι συνεπώς αναγκαίο να παρέχεται βοήθεια στις ευρωπαϊκές περιφέρειες για την ανάπτυξη ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων βασισμένων στην καινοτομία⁶ αντί το περιφερειακό ανταγωνιστικό πλεονέκτημά τους να στηρίζεται στο κόστος (ιδίως το κόστος εργασίας), πλεονέκτημα που μπορεί τάχιστα να απαξιωθεί σε μία οικονομία όπου κυριαρχεί διαρκώς περισσότερο η παγκοσμιοποίηση.
24. Για τον λόγο αυτό, πρέπει να επιδιωχθεί η δημιουργία, μέσω καινοτόμων ενεργειών στο εσωτερικό των περιφερειών, μιας πρακτικής συνεργασίας μεταξύ του δημόσιου τομέα, των αρμόδιων για την ΕΤΑΚ οργανισμών και των επιχειρήσεων, με σκοπό τη δημιουργία αποδοτικών περιφερειακών συστημάτων καινοτομίας. Πρόκειται για την ενθάρρυνση των δεσμών όχι μόνο μεταξύ των επιχειρήσεων⁷, αλλά και με τα πανεπιστήμια, τις υπηρεσίες παροχής συμβουλών, τις κεφαλαιαγορές και άλλους τεχνολογικούς εταίρους. Με άλλα λόγια, πρόκειται για τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος και ενός περιφερειακού θεσμικού πλαισίου που ευνοούν, χάρη στην ενίσχυση του ανθρωπίνου κεφαλαίου, τη δημιουργία, τη διάδοση και την ενσωμάτωση των γνώσεων στον παραγωγικό ιστό, ως κύρια πηγή καινοτομίας και ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος.
25. Το περιεχόμενο των περιφερειακών προγραμμάτων καινοτόμων ενεργειών στον συγκεκριμένο τομέα μπορεί, επί παραδείγματι, να αφορά τις ακόλουθες πτυχές:
- Δημιουργία ή ενίσχυση των δικτύων συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων ή ομίλων επιχειρήσεων, κέντρων έρευνας και πανεπιστημίων, οργανισμών επιφορτισμένων με τη βελτίωση των ανθρωπίνων πόρων, χρηματοοικονομικών κύκλων και εξειδικευμένων συμβούλων, κλπ.
 - Αμοιβαίες ανταλλαγές προσωπικού μεταξύ κέντρων έρευνας, πανεπιστημίων και επιχειρήσεων, ιδίως ΜΜΕ.
 - Διάδοση στις ΜΜΕ των πορισμάτων της έρευνας και της τεχνολογικής προσαρμογής.

⁶ Ο όρος καινοτομία ορίζει τόσο μία διαδικασία όσο και το αποτέλεσμα της (Πράσινο Βιβλίο για την Καινοτομία, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 1996, COM(95)688). Πρόκειται για τη μετατροπή μιας ιδέας σε εμπορεύσιμο προϊόν ή υπηρεσία, λειτουργική μέθοδο παραγωγής ή διανομής - νέα ή βελτιωμένη - ή ακόμη σε νέα μέθοδο παροχής κοινωνικής υπηρεσίας. Ο όρος καλύπτει επίσης την κοινωνική, θεσμική και οργανωτική καινοτομία, συμπεριλαμβανομένης της καινοτομίας στον τομέα των υπηρεσιών.

⁷ ήτοι τα πανεπιστήμια, τεχνολογικά κέντρα και ινστιτούτα κατάρτισης

- Διαμόρφωση τεχνολογικών στρατηγικών για τις περιφέρειες, συμπεριλαμβανομένων πιλοτικών έργων.
- Στήριξη των φυτωρίων νέων επιχειρήσεων που συνδέονται με πανεπιστήμια και κέντρα έρευνας: ενθάρρυνση της εξάπλωσης επιχειρήσεων που προέρχονται από πανεπιστημιακά κέντρα ή μεγάλες επιχειρήσεις που έχουν ως άξονα την καινοτομία και την τεχνολογία.
- Συστήματα στήριξης υπέρ κοινών επιστημονικών και τεχνολογικών έργων μεταξύ ΜΜΕ, επιχειρήσεων και κέντρων έρευνας.
- Συμβολή στην ανάπτυξη νέων χρηματοδοτικών μέσων (κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου) για τις νεοσύστατες εταιρείες (« start-up »).

■ *eEuropeRegio : η κοινωνία των πληροφοριών στην υπηρεσία της περιφερειακής ανάπτυξης*

26. Σήμερα όσο ποτέ άλλοτε, η ταχύτατη εξέλιξη των τεχνολογιών των πληροφοριών και επικοινωνιών κινδυνεύει να δημιουργήσει νέες αποκλίσεις μεταξύ των περιφερειών στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όσον αφορά την πρόσβαση στην κοινωνία των πληροφοριών.
27. Κατά συνέπεια, ευκαίτιο είναι οι πλέον μειονεκτικές περιοχές να είναι σε θέση να ανταποκριθούν στην πρόκληση που παρουσιάζει η ανάπτυξη αυτών των τεχνολογιών, εκμεταλλευόμενες στο έπακρο τις νέες ευκαιρίες που προσφέρει η κοινωνία των πληροφοριών στον παραγωγικό τομέα, στις δημόσιες υπηρεσίες και στις ατομικές ανάγκες των κατοίκων.

Συνεπώς, η κοινωνία των πληροφοριών, με τις ισχυρές επιπτώσεις της όσον αφορά την ανάπτυξη δικτύων (« Net-Economy», ψηφιακές και κινητές επιγραμμικές (on-line) υπηρεσίες), μπορεί να συμβάλει στην γεωγραφική και οικονομική άρση της απομόνωσης αυτών των περιφερειών. Τοιουτοτρόπως, θα καταστεί εφικτή η μετρίαση της μειονεκτικής θέσης τους (ιδίως του απόκεντρου χαρακτήρα τους) και η αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων τους, ενισχύοντας την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεών τους, ιδίως των ΜΜΕ. Οι εφαρμογές της κοινωνίας των πληροφοριών που τίθενται στην υπηρεσία των πολιτών και των διοικητικών υπηρεσιών, αποτελούν επίσης ένα παράγοντα που δύναται να ευνοεί την ισότητα των ευκαιριών για τους κατοίκους τους.

28. Αυτή η προσέγγιση εντάσσεται στη στρατηγική και στους στόχους που εγκρίθηκαν κατά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας τον Μάρτιο του 2000 στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας eEurope, ειδικότερα όσον αφορά την εφαρμογή σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο των ακόλουθων πτυχών:

- είσοδος όλων των πολιτών, νοικοκυριών, επιχειρήσεων, σχολείων και διοικητικών υπηρεσιών στην ψηφιακή εποχή, και παροχή επιγραμμικής (on-line) πρόσβασης.
- εισαγωγή στην Ευρώπη της ψηφιακής νοοτροπίας, υποστηριζόμενης από επιχειρηματικό πνεύμα ευνοϊκό για τη χρηματοδότηση και την ανάπτυξη νέων ιδεών.

- μέριμνα ώστε αυτή η διαδικασία στο σύνολό της να αποσκοπεί στην κοινωνική ένταξη, να κερδίσει την εμπιστοσύνη των καταναλωτών και να ενισχύσει την ευρωπαϊκή κοινωνική συνοχή.
29. Οι περιφερειακές καινοτόμες ενέργειες θα διαδραματίσουν πρωταρχικό ρόλο σ' αυτή την προσέγγιση, επιτρέποντας, ιδίως μέσω πιλοτικών έργων και έργων επίδειξης, να ευνοηθεί:
- η ευαισθητοποίηση και η ανάπτυξη δικτύων μεταξύ όλων των περιφερειακών παραγόντων, όσον αφορά την κοινωνία των πληροφοριών εφαρμοσμένη στην περιφερειακή ανάπτυξη·
 - η αξιοποίηση πόλων ικανοτήτων στις οποίες ειδικεύεται η περιφέρεια, που βασίζονται στα πλεονεκτήματά της και στο οικονομικό, πολιτιστικό και κοινωνικό δυναμικό της·
 - η μεταφορά τεχνολογίας, η ανταλλαγή εμπειριών και ορθών πρακτικών στον συγκεκριμένο τομέα.
30. Το περιεχόμενο των περιφερειακών προγραμμάτων καινοτόμων ενεργειών στον συγκεκριμένο τομέα μπορεί επί παραδείγματι να αφορά τις ακόλουθες πτυχές:
- Θέσπιση καινοτόμων στρατηγικών για την περιφέρεια και παρακίνηση της δημιουργίας εταιρικών σχέσεων όσον αφορά την κοινωνία των πληροφοριών.
 - Βελτίωση των ψηφιακών και κινητών υπηρεσιών για τους νέους, τους ηλικιωμένους, τα μειονεκτούντα άτομα και την υγειονομική περίθαλψη.
 - Ενθάρρυνση των ΜΜΕ ώστε να συμπεριλάβουν τις ηλεκτρονικές συναλλαγές στην αναπτυξιακή στρατηγική τους και να εξεύρουν λύσεις ανταποκρινόμενες στις ανάγκες του προσωπικού τους όσον αφορά τις γνώσεις πληροφορικής.
 - Προσδιορισμός και ανάπτυξη ειδικών ζωνών πειραματισμού της καινοτόμου χρησιμοποίησης των τεχνολογιών της κοινωνίας των πληροφοριών.
 - Παροχή συλλογικής πρόσβασης στο Διαδίκτυο και στις ψηφιακές εφαρμογές καθώς και στους πόρους των πολυμέσων (πχ σχεδιασμός σημείων πρόσβασης του κοινού στο Διαδίκτυο).
 - Χρησιμοποίηση και δοκιμή προηγμένων ψηφιακών τεχνολογιών (πχ πρόσβαση στο Διαδίκτυο μέσω ραδιο/δορυφόρου) προς όφελος των αγροτικών, απομονωμένων ή μεσόγειων περιοχών.
 - **■ Περιφερειακή ταυτότητα και αειφόρος ανάπτυξη: προώθηση της περιφερειακής συνοχής και ανταγωνιστικότητας μέσω μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης των οικονομικών, περιβαλλοντικών, πολιτιστικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων**
31. Οι περιφέρειες πρέπει να στηρίζονται περισσότερο στα πλεονεκτήματά τους όσον αφορά την ανάπτυξη μιας αειφόρου και ανταγωνιστικής οικονομίας, καθώς και τη βελτίωση του πλαισίου διαβίωσης και του επαγγελματικού περιβάλλοντος των κατοίκων

τους. Αυτά τα πλεονεκτήματα και οι ευκαιρίες μπορούν να χαρακτηρίζονται τόσο, σε πολιτιστικό επίπεδο, από την πολιτιστική κληρονομιά και την ποικιλομορφία, όσο και από ειδικές ικανότητες, μία στρατηγική θέση, ένα εξαιρετικό περιβάλλον, σχολικές και πολιτιστικές υποδομές, γλωσσικές ικανότητες ή παράδοση στον μουσικό τομέα, τη βιοτεχνία, τα περιφερειακά προϊόντα, τη γαστρονομία, κλπ.

32. Εφόσον η επαγγελματική κινητικότητα βαίνει αύξουσα, χάρη στην τεχνολογική πρόοδο που μειώνει τους περιορισμούς ως προς τον τόπο εγκατάστασης, τα άτομα θα έχουν μεγαλύτερη ελευθερία να επιλέγουν τον τόπο διαβίωσης και εργασίας τους. Οι αραιοκατοικημένες, αγροτικές ή απόκεντρες περιοχές, συμπεριλαμβανομένων των παραμεθωρίων περιοχών, μπορούν να επωφελούνται από τα ανωτέρω με σκοπό την προσέλκυση κατοίκων, προσφέροντάς τους διαφορετικούς τρόπους διαβίωσης από αυτούς των πόλεων και άλλων πυκνοκατοικημένων περιοχών. Αντιστρόφως, οι τελευταίες μπορούν να τείνουν στη βελτίωση της ποιότητας ζωής μέσω βελτιωμένης χρησιμοποίησης των μεταφορικών και ενεργειακών συστημάτων, της μείωσης των ηχητικών και ατμοσφαιρικών οχλήσεων, οργάνωσης συλλογικών υπηρεσιών, κλπ. Οι περιφερειακές καινοτόμες ενέργειες θα πρέπει να διερευνήσουν αυτές τις προοπτικές.

33. Το περιεχόμενο των περιφερειακών προγραμμάτων καινοτόμων ενεργειών στον συγκεκριμένο τομέα μπορεί επί παραδείγματι να αφορά τις ακόλουθες πτυχές:

- Στήριξη των μικροεπιχειρήσεων των τομέων της βιοτεχνίας ή της παραδοσιακής παραγωγής, με σκοπό τη βελτίωση του τεχνολογικού επιπέδου τους, ώστε να επιτευχθεί βελτίωση της ένταξης στην αγορά.
- Ανάπτυξη του πολιτιστικού και οικολογικού τουρισμού.
- Στήριξη των νεοσύστατων ΜΜΕ στους καινοτόμους τομείς των μέσων ενημέρωσης και του πολιτισμού.
- Ανάπτυξη νέων μορφών τοπικών υπηρεσιών.
- Δημιουργία νέων σχέσεων μεταξύ του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα προκειμένου να βελτιστοποιηθεί η χρησιμοποίηση των υπαρχόντων πόρων και υποδομών.
- Παροχή βοήθειας στις μικροεπιχειρήσεις που επιδιώκουν να επωφεληθούν από δραστηριότητες έρευνας στην περιοχή τους.
- Ανάπτυξη συστημάτων για την περιβαλλοντική διαχείριση, την υιοθέτηση κατάλληλων τεχνολογιών, την ανακύκλωση αποβλήτων και την εξοικονομητική χρησιμοποίηση της ενέργειας.

VI. Περιφερειακά προγράμματα καινοτόμων ενεργειών

Προετοιμασία της υποβολής προτάσεων

34. Η Επιτροπή προτείνει οι αρμόδιες αρχές στις περιφέρειες που ορίζονται στο σημείο 21, να υποβάλουν το σχέδιο περιφερειακού προγράμματος καινοτόμων ενεργειών στην Επιτροπή. Ο ορισμός ενός οργανισμού διαχείρισης και ενός οργανισμού πληρωμών πρέπει να περιλαμβάνεται στην πρόταση προγράμματος.

35. Οι αρμόδιες αρχές στις περιφέρειες μπορούν να υποβάλουν την πρόταση προγράμματός τους το αργότερο στις 31 Μαΐου κάθε έτους κατά την περίοδο 2001-2005. Η διάρκεια του προγράμματος είναι δύο έτη κατ'ανώτατο όριο. Η κοινοτική στήριξη περιορίζεται σε δύο προγράμματα κατ'ανώτατο όριο για την περίοδο 2000-2006. Το δεύτερο πρόγραμμα μπορεί να υποβληθεί υπό τον όρο ότι η οικονομική και η τελική έκθεση για το πρώτο πρόγραμμα θα έχουν παραληφθεί και εγκριθεί από την Επιτροπή.
36. Οι αρμόδιες αρχές στις περιφέρειες συστήνουν μία επιτροπή καθοδήγησης που διαμορφώνει την πρόταση περιφερειακού προγράμματος καινοτόμων ενεργειών στο πλαίσιο μιας περιφερειακής εταιρικής σχέσης που περιλαμβάνει τους χρηματοοικονομικούς εταίρους, τις αρμόδιες αρχές των προγραμμάτων για τους στόχους αριθ. 1 και αριθ. 2 στα οποία συμμετέχει το ΕΤΠΑ και, κατά περίπτωση, τις αρμόδιες για άλλα κοινοτικά προγράμματα αρχές στην περιφέρεια, καθώς και τους δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς που εμπλέκονται σε περιφερειακό επίπεδο.

Περιεχόμενο των προγραμμάτων

37. Κάθε πρόταση προγράμματος περιλαμβάνει μία στρατηγική που έχει συμφωνηθεί μεταξύ των διάφορων φορέων της περιοχής για τον καθορισμό καινοτόμων ενεργειών. Αυτή η στρατηγική αποτελεί το πλαίσιο για την εφαρμογή μεμονωμένων σχεδίων, τη μεταφορά των αποτελεσμάτων στο πλαίσιο των προγραμμάτων για τους στόχους αριθ. 1 και αριθ. 2 στα οποία συμμετέχει το ΕΤΠΑ στις οικείες περιοχές και την ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ περιφερειών. Η στρατηγική μπορεί να βασίζεται σε ένα από τα τρία θέματα στρατηγικής που προτείνει η Επιτροπή, ή στο συνδυασμό αυτών των θεμάτων, για να βελτιωθεί η ανταπόκριση στις ειδικές ανάγκες κάθε περιοχής.
38. Κάθε πρόταση περιλαμβάνει τα αναγκαία στοιχεία για την έγκριση ενός περιφερειακού προγράμματος καινοτόμων ενεργειών από την Επιτροπή, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 24§1 του γενικού κανονισμού για τα διαρθρωτικά ταμεία. Τα στοιχεία αυτά περιγράφονται λεπτομερώς στο παράρτημα Δ.

Αξιολόγηση των περιφερειακών προγραμμάτων καινοτόμων ενεργειών

39. Η Επιτροπή αξιολογεί τα προγράμματα προς συγχρηματοδότηση. Βάσει των στοιχείων αξιολόγησης που απαριθμούνται κατωτέρω, η Επιτροπή χορηγεί ποσό της τάξης 0,3 έως 3 εκατ. ευρώ για τα επιλεγέντα προγράμματα.
- **Ποιότητα της πρότασης**, ιδίως όσον αφορά τη σαφήνεια της στρατηγικής προσέγγισης, τον καινοτόμο χαρακτήρα των στόχων του προγράμματος εργασίας, και τη συγκέντρωση των πόρων σε έναν περιορισμένο αριθμό δράσεων.
 - **Δυναμική επίδραση στα προγράμματα** για τους στόχους αριθ. 1 και αριθ. 2 στα οποία συμμετέχει το ΕΤΠΑ .
 - **Σκοπιμότητα της πρότασης και συνοχή μεταξύ των καθορισθέντων στόχων και των χορηγούμενων πόρων.**
 - **Αναμενόμενος αντίκτυπος στις ζώνες των στόχων 1 και 2:** επιπτώσεις στον εκσυγχρονισμό και τη διαφοροποίηση της περιφερειακής οικονομίας, δημιουργία ποιοτικών θέσεων μακροπρόθεσμης απασχόλησης, βελτίωση των αποδόσεων, συμπεριλαμβανομένων των αποδόσεων σε περιβαλλοντικά θέματα, κλπ.

- **Συνεισφορά του ιδιωτικού τομέα** στη χρηματοδότηση του προγράμματος.
- **Κινητοποίηση και ποιότητα της περιφερειακής εταιρικής σχέσης δημόσιου-ιδιωτικού τομέα** όσον αφορά την διαμόρφωση του περιφερειακού προγράμματος καινοτόμων ενεργειών και την ικανότητα κινητοποίησης άλλων περιφερειακών και τοπικών παραγόντων, ιδίως ΜΜΕ.
- **Τρόποι συνεργασίας** μεταξύ των περιφερειακών αρχών που είναι αρμόδιες στις περιφέρειες για τη διαμόρφωση και την εφαρμογή του περιφερειακού προγράμματος καινοτόμων ενεργειών, και των αρχών διαχείρισης των προγραμμάτων για τους στόχους αριθ. 1 και αριθ. 2 στα οποία συμμετέχει το ΕΤΠΑ.
- **Προβλέψιμος διαρκής αντίκτυπος των ενεργειών** μετά την περάτωση του περιφερειακού προγράμματος καινοτόμων ενεργειών.
- **Δυνατότητα μεταφοράς των αποτελεσμάτων** σε άλλες περιφέρειες.
- **Συνεργία και συμβατότητα με τις άλλες κοινοτικές πολιτικές** όπως η έρευνα, η κοινωνία των πληροφοριών, οι επιχειρήσεις, το περιβάλλον, η αγροτική ανάπτυξη (κοινή γεωργική πολιτική), η ισότητα των ευκαιριών και ο ανταγωνισμός· συνοχή με τις κατευθύνσεις της Επιτροπής για τα προγράμματα της περιόδου 2000-2006.

Χρηματοδότηση και διοικητική διαχείριση

40. Η συνεισφορά της Επιτροπής χορηγείται στον οργανισμό διαχείρισης που έχει συγκροτηθεί, κατόπιν συμφωνίας χρηματοδότησης σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 24 του κανονισμού 1260/1999.
41. Στην πρόταση προγράμματος⁸ ορίζονται ένας οργανισμός πληρωμών και ένα σύστημα ελέγχου. Στη συμφωνία αυτή διευκρινίζονται οι διαδικασίες πληρωμών. Το σύστημα ελέγχου συνιστά λειτουργήματα διακεκριμένο από την αρχή πληρωμών, η οποία πιστοποιεί την πιστότητα της αίτησης τελικής πληρωμής.
- Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 24 παράγραφος 3 του κανονισμού αριθ. 1260/99 του Συμβουλίου, τα άρθρα 38 και 39 του εν λόγω κανονισμού δεν εφαρμόζονται.
42. Η επιτροπή καθοδήγησης αναλαμβάνει την εφαρμογή και την παρακολούθηση του περιφερειακού προγράμματος καινοτόμων ενεργειών, συμπεριλαμβανομένης της επιλογής των πιλοτικών σχεδίων που απορρέουν από αυτό, καθώς και την έγκριση της τελικής έκθεσης μετά από την υλοποίηση του προγράμματος.

⁸ Προς αποφυγήν πολλαπλασιασμού των κυκλωμάτων πληρωμών και ελέγχου των κοινοτικών πιστώσεων εντός μίας περιφέρειας, πράγμα που ενδέχεται να συνεπάγεται προβλήματα, ιδίως όσον αφορά καθυστερήσεις, η Επιτροπή εισηγείται στις αρμόδιες αρχές των περιφερειών να ορίσουν, ως υπεύθυνους για την ορθή χρησιμοποίηση των κοινοτικών πιστώσεων των περιφερειακών προγραμμάτων καινοτόμων ενεργειών, τους ίδιους οργανισμούς πληρωμών και ελέγχου που έχουν διοριστεί για τα επιχειρησιακά προγράμματα των στόχων 1 και 2 στα οποία συμμετέχει το ΕΤΠΑ.

Εξασφαλίζει τη συνεργασία μεταξύ των περιφερειακών προγραμμάτων καινοτόμων ενεργειών, και των προγραμμάτων για τους στόχους αριθ. 1 και αριθ. 2 στα οποία συμμετέχει το ΕΤΠΑ. Τα έργα επιλέγονται σύμφωνα με προκαθορισμένα κριτήρια που ορίζονται για κάθε πρόγραμμα.

Αξιολόγηση

43. Το 2003 θα πραγματοποιηθεί αξιολόγηση των προγραμμάτων. Αυτή η άσκηση θα καταλήξει ενδεχομένως σε τροποποιήσεις για την εναπομένουσα περίοδο, ιδίως στο επίπεδο των υποστηρικτικών θεμάτων στρατηγικής.

VII. Συνοδευτικά μέτρα :

Διευκόλυνση της ανταλλαγής εμπειριών και δημιουργία δικτύων μεταξύ περιφερειών

44. Οι περιφέρειες αναλαμβάνουν, χάρη σε κατάλληλες μορφές στήριξης και με τη βοήθεια της Επιτροπής, να ανταλλάσσουν τα διδάγματα που άντλησαν από τα έργα τους και τις ορθές πρακτικές που δοκιμάστηκαν με άλλες ευρωπαϊκές περιφέρειες, ιδίως με τους αρμοδίους των προγραμμάτων για τους στόχους αριθ. 1 και αριθ. 2 στα οποία συμμετέχει το ΕΤΠΑ.
45. Οι περιφέρειες που επιθυμούν να συμμετάσχουν σε δίκτυα, να αποτελέσουν τον "κύριο" εταίρο ενός δικτύου, ή να αναλάβουν οποιαδήποτε άλλη μορφή ανταλλαγής εμπειριών, μπορούν να προβλέψουν προς αυτό τον σκοπό μία ειδική ενέργεια στην πρότασή τους για περιφερειακό πρόγραμμα καινοτόμων ενεργειών. Οι περιφέρειες αυτές καλούνται να διαθέσουν προς αυτόν τον σκοπό τουλάχιστον το 1% και το πολύ το 3% του προϋπολογισμού του προγράμματος.
46. Η Επιτροπή συγχρηματοδοτεί επίσης ειδικά προγράμματα που αφορούν τη δημιουργία και τις δραστηριότητες δικτύων στα οποία συμμετέχουν τουλάχιστον πέντε περιφέρειες που βρίσκονται τουλάχιστον σε πέντε κράτη μέλη. Οι ενδιαφερόμενες ομάδες περιφερειών καλούνται να υποβάλουν, μέσω μιας «επικεφαλής» περιφέρειας, πρόταση προγράμματος στην Επιτροπή το αργότερο μέχρι τις 31 Μαΐου εκάστου έτους μεταξύ του 2001 και του 2004⁹.

Η διάρκεια των προγραμμάτων μπορεί να κυμαίνεται αναλόγως των προτάσεων. Εντούτοις, η τελική ημερομηνία συγχρηματοδότησης για τα ειδικά προγράμματα που αφορούν τη δημιουργία και τις δραστηριότητες δικτύων, είναι η 31η Δεκεμβρίου 2006. Οι περιφέρειες δύνανται να συμμετέχουν σε ένα ή περισσότερα ειδικά προγράμματα δικτύων, δεν μπορούν όμως να διαδραματίζουν ρόλο «επικεφαλής» παρά μόνο για ένα πρόγραμμα κάθε φορά. Ο ορισμός οργανισμού διαχείρισης και οργανισμού πληρωμών πρέπει να περιλαμβάνεται στην πρόταση προγράμματος.

47. Κάθε πρόταση προγράμματος περιλαμβάνει τα στοιχεία που είναι απαραίτητα για την έγκριση από την Επιτροπή ενός ειδικού προγράμματος δικτύου, σύμφωνα με τις διατάξεις που προβλέπονται στο παράρτημα Ε.

Η Επιτροπή επιλέγει για να χρηματοδοτηθούν από το ΕΤΠΑ τα καλύτερα προγράμματα, λαμβάνοντας υπόψη: την ποιότητα της πρότασης· τον βαθμό συμμετοχής των

⁹ Τα συνοδευτικά αυτά μέτρα θα υλοποιηθούν ως συμπλήρωμα στα υπάρχοντα δίκτυα που συγχρηματοδοτούνται από την Επιτροπή στους τομείς που καλύπτουν τα στρατηγικά θέματα των καινοτόμων ενεργειών 2000-2006

περιφερειών· την ικανότητα μεταφοράς των χρηστών πρακτικών σε προγράμματα των στόχων 1 και 2 στα οποία συμμετέχει το ΕΤΠΑ.

48. Όλες οι περιφέρειες καλούνται να συμμετάσχουν ενεργά στις συνοδευτικές δράσεις, και ιδίως στα δίκτυα ανταλλαγής εμπειριών.
49. Σε περίπτωση που η ανταλλαγή εμπειριών υπερβαίνει τις δραστηριότητες δικτύωσης, συγκεκριμένες δράσεις διαπεριφερειακής συνεργασίας που αφορούν τα περιφερειακά προγράμματα καινοτόμων ενεργειών μπορούν να συγχρηματοδοτούνται δυνάμει της πρωτοβουλίας Interreg III C.

VIII. Διαγωνισμός για την εντόπιση και την αξιοποίηση των βέλτιστων πρακτικών

50. Η Επιτροπή δημοσιεύει στην Επίσημη Εφημερίδα και στην ιστοθέση Inforegio¹⁰ δύο προκηρύξεις διαγωνισμών κατά την περίοδο 2000-2006, που αφορούν τα θέματα στρατηγικής. Η Επιτροπή καλεί τις περιφερειακές αρχές να υποβάλλουν, ανά περιφέρεια, ένα έργο που θεωρούν ως το πλέον καινοτόμο.

Για την επιλογή των καλύτερων έργων, θα συσταθεί επιτροπή αποτελούμενη από εμπειρογνώμονες υψηλού επιπέδου.

IX. Χρηματοδότηση

51. Ο προϋπολογισμός που προβλέπεται για τις καινοτόμες ενέργειες 2000-2006 βρίσκεται εντός του ορίου που θέτει το άρθρο 22 του προαναφερόμενου κανονισμού 1260/99, ήτοι 0,4% του ετήσιου προϋπολογισμού του ΕΤΠΑ. Το ετήσιο ποσό των πιστώσεων για καινοτόμες ενέργειες του ΕΤΠΑ για την περίοδο 2000-2006, καθορίζεται λαμβανομένων υπόψη των κονδυλίων που συμφωνήθηκαν στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Βερολίνου, και σύμφωνα με τις πιστώσεις του προϋπολογισμού που εγκρίνονται ετησίως.
52. 6% κατ' ανώτατο όριο του συνολικού κονδυλίου προορίζεται για την ανταλλαγή εμπειριών, τη δημιουργία δικτύων μεταξύ περιφερειών και την διοργάνωση των διαγωνισμών, ενώ το υπόλοιπο του προϋπολογισμού προορίζεται για τη συγχρηματοδότηση περιφερειακών προγραμμάτων καινοτόμων ενεργειών. Τα μέτρα τεχνικής βοήθειας που έχει θεσπίσει η Επιτροπή, χρηματοδοτούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 23 του κανονισμού 1260/99.
53. Η Επιτροπή συγχρηματοδοτεί τα επιλεγέντα περιφερειακά προγράμματα καινοτόμων ενεργειών μέχρι ποσοστού 50%. Εντούτοις, στις ζώνες του στόχου 1, το ποσοστό συγχρηματοδότησης μπορεί να ανέλθει στο 80% κατ' ανώτατο όριο, ενώ στις ζώνες του στόχου 2, σε περιπτώσεις δεόντως αιτιολογημένες που παρουσιάζουν ιδιαίτερο κοινοτικό ενδιαφέρον στον τομέα των καινοτόμων ενεργειών, η συγχρηματοδότηση μπορεί να ανέλθει στο 60% κατ' ανώτατο όριο.

Η Επιτροπή συγχρηματοδοτεί τα ειδικά προγράμματα δημιουργίας και δραστηριοτήτων δικτύων που επιλέγονται σύμφωνα με το σημείο 46, μέχρι το 50% κατ' ανώτατο όριο.

¹⁰ <http://www.inforegio.ccc.eu.int/>

X. Έκθεση προς τα θεσμικά όργανα

54. Από το 2002, η Επιτροπή υποβάλλει ετησίως στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στην Επιτροπή για την ανάπτυξη και την ανασυγκρότηση των περιφερειών, στην Επιτροπή των Περιφερειών και στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, έκθεση σχετικά με την πρόοδο των καινοτόμων ενεργειών.

XI. Διάφορα

55. Οιαδήποτε αλληλογραφία σχετικά με την παρούσα ανακοίνωση να αποστέλλεται στην ακόλουθη διεύθυνση :
- Monsieur G. Crauser, Directeur général
Direction générale chargée de la politique régionale
Rue de la Loi, 200, B – 1049 Bruxelles

Κατάλογος επιλέξιμων περιφερειών

Σημείωση:

Οι κατωτέρω περιφέρειες είναι εκείνες που έχουν μία ζώνη, ή μέρος της περιφέρειάς τους, ταξινομημένη στους στόχους αριθ. 1 και αριθ. 2, καθώς επίσης και οι περιφέρειες οι οποίες λαμβάνουν μεταβατική στήριξη δυνάμει αυτών των στόχων. Στο πλείστο των περιπτώσεων, οι περιφέρειες αντιστοιχούν στην ταξινόμηση NUTS I ή NUTS II, όπως καθορίστηκε από την Eurostat.

Χώρα	Ονομασία	Επίπεδο NUTS	Στόχος(συμπεριλαμβανομένου του « phasing out »)
BE	BELGIQUE-BELGIË	P000	
BE1	REG. BRUXELLES-CAP. / BRUSSELS HFDST. GEW.	0123	02
BE2	VLAAMS GEWEST	0100	02
BE3	RÉGION WALLONNE	0100	01 et 02
DK	DANMARK	P120	02
DE	DEUTSCHLAND	P000	
DE1	BADEN-WÜRTTEMBERG	0100	02
DE2	BAYERN	0100	02
DE3	BERLIN	0120	01 et 02
DE4	BRANDENBURG	0120	01
DE5	BREMEN	0120	02
DE6	HAMBURG	0123	02
DE7	HESSEN	0100	02
DE8	MECKLENBURG-VORPOMMERN	0120	01
DE9	NIEDERSACHSEN	0100	02
DEA	NORDRHEIN-WESTFALEN	0100	02
DEB	RHEINLAND-PFALZ	0100	02
DEC	SAARLAND	0120	02
DED	SACHSEN	0100	01
DEE	SACHSEN-ANHALT	0100	01
DEF	SCHLESWIG-HOLSTEIN	0120	02
DEG	THÜRINGEN	0120	01
GR	ELLADA	P000	
GR11	ANATOLIKI MAKEDONIA, THRAKI	0020	01
GR12	KENTRIKI MAKEDONIA	0020	01
GR13	DYTIKI MAKEDONIA	0020	01
GR14	THESSALIA	0020	01
GR21	IPEIROS	0020	01
GR22	IONIA NISIA	0020	01
GR23	DYTIKI ELLADA	0020	01
GR24	STEREA ELLADA	0020	01
GR25	PELOPONNISOS	0020	01
GR3	ATTIKI	0123	01
GR41	VOREIO AIGAIO	0020	01
GR42	NOTIO AIGAIO	0020	01
GR43	KRITI	0020	01

Κατάλογος επιλέξιμων περιφερειών

ES	ESPAÑA	P000	
ES11	GALICIA	0020	01
ES12	PRINCIPADO DE ASTURIAS	0023	01
ES13	CANTABRIA	0023	01
ES21	PAIS VASCO	0020	02
ES22	COMUNIDAD FORAL DE NAVARRA	0023	02
ES23	LA RIOJA	0023	02
ES24	ARAGÓN	0020	02
ES3	COMUNIDAD DE MADRID	0123	02
ES41	CASTILLA Y LEÓN	0020	01
ES42	CASTILLA-LA MANCHA	0020	01
ES43	EXTREMADURA	0020	01
ES51	CATALUÑA	0020	02
ES52	COMUNIDAD VALENCIANA	0020	01
ES53	ISLAS BALEARES	0023	02
ES61	ANDALUCÍA	0020	01
ES62	REGIÓN DE MURCIA	0023	01
ES63	CEUTA Y MELILLA	0020	01
ES7	CANARIAS	0120	01
FR	FRANCE	P000	
FR1	ÎLE DE FRANCE	0120	02
FR21	CHAMPAGNE-ARDENNE	0020	02
FR22	PICARDIE	0020	02
FR23	HAUTE-NORMANDIE	0020	02
FR24	CENTRE	0020	02
FR25	BASSE-NORMANDIE	0020	02
FR26	BOURGOGNE	0020	02
FR3	NORD - PAS-DE-CALAIS	0120	01 et 02
FR41	LORRAINE	0020	02
FR42	ALSACE	0020	02
FR43	FRANCHE-COMTÉ	0020	02
FR51	PAYS DE LA LOIRE	0020	02
FR52	BRETAGNE	0020	02
FR53	POITOU-CHARENTES	0020	02
FR61	AQUITAINE	0020	02
FR62	MIDI-PYRÉNÉES	0020	02
FR63	LIMOUSIN	0020	02
FR71	RHÔNE-ALPES	0020	02
FR72	AUVERGNE	0020	02
FR81	LANGUEDOC-ROUSSILLON	0020	02
FR82	PROVENCE-ALPES-CÔTE D'AZUR	0020	02
FR83	CORSE	0020	01
FR91	GUADELOUPE	0023	01
FR92	MARTINIQUE	0023	01
FR93	GUYANE	0023	01
FR94	RÉUNION	0023	01
IE	IRELAND	P000	
IE01	BORDER, MIDLAND AND WESTERN	0020	01
IE02	SOUTHERN AND EASTERN	0020	01

Κατάλογος επιλέξιμων περιφερειών

IT	ITALIA	P000	
IT11	PIEMONTE	0020	02
IT12	VALLE D'AOSTA	0023	02
IT13	LIGURIA	0020	02
IT2	LOMBARDIA	0120	02
IT31	TRENTINO-ALTO ADIGE	0020	02
IT32	VENETO	0020	02
IT33	FRIULI-VENEZIA GIULIA	0020	02
IT4	EMILIA-ROMAGNA	0120	02
IT51	TOSCANA	0020	02
IT52	UMBRIA	0020	02
IT53	MARCHE	0020	02
IT6	LAZIO	0120	02
IT71	ABRUZZO	0020	02
IT72	MOLISE	0020	01
IT8	CAMPANIA	0120	01
IT91	PUGLIA	0020	01
IT92	BASILICATA	0020	01
IT93	CALABRIA	0020	01
ITA	SICILIA	0120	01
ITB	SARDEGNA	0120	01
LU	LUXEMBOURG (GRAND-DUCHÉ)	P123	02
NL	NEDERLAND	P000	
NL11	GRONINGEN	0020	02
NL12	FRIESLAND	0020	02
NL13	DRENTHE	0020	02
NL21	OVERIJSSSEL	0020	02
NL22	GELDERLAND	0020	02
NL23	FLEVOLAND	0023	01
NL31	UTRECHT	0023	02
NL32	NOORD-HOLLAND	0020	02
NL33	ZUID-HOLLAND	0020	02
NL34	ZEELAND	0020	02
NL41	NOORD-BRABANT	0020	02
NL42	LIMBURG (NL)	0020	02
AT	ÖSTERREICH	P000	
AT11	BURGENLAND	0020	01
AT12	NIEDERÖSTERREICH	0020	02
AT13	WIEN	0023	02
AT21	KÄRNTEN	0020	02
AT22	STEIERMARK	0020	02
AT31	OBERÖSTERREICH	0020	02
AT32	SALZBURG	0020	02
AT33	TIROL	0020	02
AT34	VORARLBERG	0020	02

Κατάλογος επιλέξιμων περιφερειών

PT	PORTUGAL	P000	
PT11	NORTE	0020	01
PT12	CENTRO (P)	0020	01
PT13	LISBOA E VALE DO TEJO	0020	01
PT14	ALENTEJO	0020	01
PT15	ALGARVE	0023	01
PT2	AÇORES	0123	01
PT3	MADEIRA	0123	01
FI	SUOMI/FINLAND	P000	
FI13	ITÄ-SUOMI	0020	01 et 02
FI14	LÄNSI-SUOMI	0020	01 et 02
FI15	POHJOIS-SUOMI	0020	01 et 02
FI17	ETELÄ-SUOMI	0020	02
FI2	AHVENANMAA/ÅLAND	0123	02
SE	SVERIGE	P100	
SE01	STOCKHOLM	0020	02
SE02	ÖSTRA MELLANSVERIGE	0020	02
SE04	SYDSVERIGE	0020	02
SE06	NORRA MELLANSVERIGE	0020	01 et 02
SE07	MELLERSTA NORRLAND	0020	01 et 02
SE08	ÖVRE NORRLAND	0020	01 et 02
SE09	SMÅLAND MED ÖARNA	0020	02
SE0A	VÄSTSVRIGE	0020	02
UK	UNITED KINGDOM	P000	
UKC	NORTH EAST	0100	02
UKD	NORTH WEST (INC. MERSEYSIDE)	0100	01 et 02
UKE	YORKSHIRE & THE HUMBER	0100	01 et 02
UKF	EAST MIDLANDS	0100	02
UKG	WEST MIDLANDS	0100	02
UKH	EASTERN	0100	02
UKI	LONDON	0100	02
UKJ	SOUTH EAST	0100	02
UKK	SOUTH WEST	0100	01 et 02
UKL	WALES	0100	01 et 02
UKM	SCOTLAND	0100	01 et 02
UKN	NORTHERN IRELAND	0120	01
UK	GIBRALTAR		02

Διδάγματα από το παρελθόν : οι καινοτόμες ενέργειες 1994-1999

Αποσπάσματα των πορισμάτων της αξιολόγησης των καινοτόμων ενεργειών 1994-1999 από ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες¹¹

Προσοχή:

Τα ακόλουθα συμπεράσματα δεν αντικατοπτρίζουν κατ' ανάγκη τη θέση της Επιτροπής

« Από την εμπειρία των καινοτόμων ενεργειών, μπορούμε να συνάγουμε τα ακόλουθα συμπεράσματα όσον αφορά τα πλέον καινοτόμα χαρακτηριστικά μεταξύ των εφαρμοσθέντων μέτρων:

1. Τα εν λόγω μέτρα κατάφεραν να επιβληθούν ως **εργαστήριο πειραματισμού** για νέες ιδέες, μεθόδους και θεσμικές διατάξεις, μια μαθητεία που δυστυχώς παρουσιάζει κενά στις περισσότερες μειονεκτικές περιοχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για λόγους που θα εξεταστούν μεταγενέστερα, υπάρχουν ελάχιστες ευκαιρίες για ουσιαστικές εμπειρίες στις κυριότερες παρεμβάσεις του ΕΤΠΑ. Έτσι, το άρθρο 10 διαθέτει ένα μοναδικό καθεστώς που πρέπει να διαφυλαχθεί όσον αφορά την καινοτομία υπό την ευρύτερη έννοια. Καίτοι η καινοτομία και ο πειραματισμός είναι κατά μεγάλο μέρος διαδικασίες "από τη βάση προς την κορυφή", οι περιφέρειες που συμμετέχουν στα προγράμματα RTP (Regional Technology Plan, Περιφερειακό πρόγραμμα τεχνολογίας), RIS και RISI έχουν αναμφίβολα επωφεληθεί ευρέως από αυτή την προσέγγιση και τη μεθοδολογική στήριξη που παρέχει η Επιτροπή.
2. Η εφαρμογή των μέτρων είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία νέων, αποτελεσματικότερων κοινωνικών **εταιρικών σχέσεων**, τουλάχιστον στις πλέον δεκτικές περιφέρειες και πόλεις· αυτές οι εταιρικές σχέσεις αποδείχθηκαν εξάλλου ακόμα πιο αποτελεσματικές αφότου οι τοπικοί παράγοντες εκτίμησαν τη σημασία του κοινωνικού κεφαλαίου (δηλ. τους κανόνες και δίκτυα εμπιστοσύνης, αμοιβαιότητας και δέσμευσης των πολιτών).
3. Τα έργα παρείχαν επίσης στους δικαιούχους ένα **άμεσο σύνδεσμο με την Ευρωπαϊκή Ένωση**, χωρίς μεσολάβηση ή/και πολιτικές διασυνδέσεις. Αυτή η σχέση βιώθηκε από τους τοπικούς παράγοντες ως ενθαρρυντική εμπειρία, παρόλο που αποτέλεσε πηγή διαχειριστικών προβλημάτων για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
4. **Το περιφερειακό επίπεδο** πρέπει να αξιοποιηθεί, εφόσον αυτός ο προσανατολισμός επιτρέπει την ευρύτερη διάδοση των ορθών πρακτικών σε τοπικό επίπεδο, γεγονός που ευνοεί την ανάπτυξη της κρίσιμης μάζας που έχει ουσιαστική σημασία για την ανάπτυξη δικτύων και ομάδων.
5. Ο στόχος των αστικών κέντρων που επετεύχθη στο πλαίσιο των πιλοτικών έργων για τα αστικά κέντρα επέτρεψε την ανάπτυξη μέτρων που αναφέρονται στο κρίσιμο ζήτημα της **τοπικής διακυβέρνησης**, υποστηρίζοντας τις καινοτόμες προσεγγίσεις της δικαιοδοσίας, της ικανότητας δημιουργίας και υλοποίησης εταιρικών σχέσεων δημόσιου-ιδιωτικού τομέα σε αυτό το επίπεδο.

¹¹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή 1999, review of article 10 projects by a group of external experts (1998): Professors Kevin Morgan, Massimo Florio, Sylvie Harburger and Frieder Naschold

6. Το δυναμικό της εμπειρίας υπέρ των **διαπεριφερειακών ανταλλαγών** διερευνήθηκε ευτυχώς από τις περιφέρειες και πόλεις που συμμετείχαν σε μία διεργασία συνεχούς μαθητείας. Ορισμένοι περιφερειακοί δικαιούχοι τόνισαν αυτή τη διάσταση του άρθρου 10, ως εξαιρετικό αντίδοτο στο "τοπικιστικό πνεύμα" αφενός, και διότι οι επιχειρήσεις/περιφέρειες/πόλεις αναγνωρίζουν ότι συχνά μαθαίνουν καλύτερα από ομολόγους τους.

Εκτός από αυτές τις θετικές πτυχές που μπορούν να βελτιωθούν, λαμβάνονται υπόψη ορισμένες δυσχέρειες που πρέπει να υπερκεραστούν. Από την εμπειρία μας, τα κύρια προβλήματα συνοψίζονται ως εξής:

1. Σε περιφερειακό επίπεδο, το άρθρο 10 κινδυνεύει να αποτελέσει ένα δυνάμει **γκέτο**: καθώς τα μέτρα του είναι ανεξάρτητα από τις κύριες παρεμβάσεις του ΕΤΠΑ (αναγκαία προϋπόθεση για την εξασφάλιση ενός χώρου πειραματισμού), παρατηρούνται προβλήματα στο επίπεδο της ενσωμάτωσης αυτών των δραστηριοτήτων στις κύριες παρεμβάσεις ...

2. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η **αντίληψη περί λογιστικού ελέγχου** που κυριαρχεί στην Επιτροπή, απειλεί να μετατρέψει το άρθρο 10 σε θεσμό που θα αντιτάσσεται στην ανάληψη κινδύνων, ενώ η καινοτομία θα αποφεύγεται από τον φόβο της αποτυχίας ...

3. Ένα από τα βασικά κενά στον σχεδιασμό του άρθρου 10 (τουλάχιστον όσον αφορά τα προγράμματα RTP, RIS και RISI) ήταν το εμπόδιο **σχεδιασμός/εκτέλεση**: οι περιφερειακοί δικαιούχοι δεν έχουν λάβει χρηματοδότηση για την εφαρμογή των έργων τους και συνεπώς δεν διαθέτουν τα μέσα για να δοκιμάσουν στην πράξη τους καινοτόμους σχεδιασμούς τους ...

4. Η ετερογένεια των προγραμμάτων, των διαδικασιών επιλογής και των στόχων, δείχνει ότι η **ποικιλομορφία** μπορεί να αποδειχθεί τόσο δυσχέρεια όσο και δυνάμει πλεονέκτημα ...

5. Τέλος, πρέπει να επισημανθεί το πρόβλημα της αξιολόγησης, ιδίως η έλλειψη διεξοδικής **εκ των υστέρων αξιολόγησης...** »

Παραδείγματα καινοτόμων ενεργειών 1994-1999

Η τεχνολογική καινοτομία (RIS)¹² :

Το **Limbourg** ανέπτυξε μια περιφερειακή στρατηγική καινοτομίας (RIS+Limbourg) σε στενή συνεργασία με τους ενδιαμέσους οργανισμούς E&TAP και τις επιχειρήσεις. Εφαρμόστηκαν περισσότερα από 144 σχέδια, 5 προγράμματα, ένα σύστημα παροχής συμβουλών και ένα σύστημα επενδύσεων, με συμμετοχή περίπου 3000 επιχειρήσεων. Το συνολικό ποσό των σχεδίων που προέρχεται από τη RIS ανέρχεται σε 125 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων η κοινοτική συνεισφορά στο πλαίσιο των διάφορων διαρθρωτικών ταμείων είναι περίπου 30 εκατ. ευρώ, με δημιουργία/διαφύλαξη πλέον των 2.000 θέσεων απασχόλησης. Μεταξύ αυτών των σχεδίων RIS, το σχέδιο "R&D vouchers" (δελτία E&A) αποτελεί ένα καινοτόμο παράδειγμα: το τμήμα έρευνας μιας μεγάλης περιφερειακής επιχείρησης (DSM) συνδράμει τις ΜΜΕ στην επίλυση τεχνολογικών προβλημάτων (technology mentoring). Άλλα παραδείγματα σχεδίων RIS είναι η εμφάνιση νέων μορφών δημόσιων ενισχύσεων με σκοπό την ενθάρρυνση των ΜΜΕ του Limbourg να υιοθετήσουν το συντομότερο τις εφαρμογές της TIC· ειδική δημόσια στήριξη έχει οργανωθεί υπέρ των νεοσύστατων εταιρειών με τεχνολογική βάση (technology start-ups), κλπ.

Στο **Yorkshire και στο Humberside** επενδύθηκαν, τα τρία τελευταία έτη, πλέον των 50 εκατ. ευρώ σε σχέδια στήριξης της καινοτομίας που προκύπτουν άμεσα από την περιφερειακή στρατηγική καινοτομίας Y&H RIS. Οι επενδύσεις περιλαμβάνουν τη δημιουργία ενός κέντρου αριστείας στη χημική βιομηχανία (5 εκατ. ευρώ), τη σύσταση ενός νέου Ταμείου κεφαλαίων επιχειρηματικού κινδύνου στον τομέα της εφηρμοσμένης μηχανικής και κατασκευής (12 εκατ. ευρώ), τον σχεδιασμό μιας νέας πύλης στον Ιστό – Finance2Business.com – προκειμένου να απλουστευτεί και να ευνοηθεί η πρόσβαση στις χρηματοδοτικές ενισχύσεις για τις ΜΜΕ, τη δημιουργία ενός τεχνολογικού πόλου/κέντρου καινοτομίας στον τομέα των τροφίμων και μία πύλη στον Ιστό με βάση τη γνώση, κλπ. Επιπλέον, η Y&H RIS εφάρμοσε μία στρατηγική και μία επιχειρησιακή διάρθρωση συμπληρωματικής βοήθειας στα ισχύοντα περιφερειακά και τοπικά μέτρα στήριξης της καινοτομίας στην περιφέρεια, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας δεκαπέντε τομεακών ομίλων σημαντικών για την τοπική οικονομία.

Κοινωνία των πληροφοριών (RISI)¹³:

Η περιφερειακή εμπειρία αυτού του σχεδίου RISI διαδραμάτισε στην **Περιφέρεια Nord-Pas-de-Calais** ένα ενωτικό, καταλυτικό και πρωτοπόρο ρόλο, συμβάλλοντας στην ανάπτυξη νέων ικανοτήτων, νέων δραστηριοτήτων και νέων αντιλήψεων. Αυτή η επίδραση αναγνωρίζεται σήμερα από το σύνολο σχεδόν των περιφερειακών παραγόντων. Η σκόπιμα διαρθρωμένη και συνεκτική σε σχέση με την περιφερειακή στρατηγική προσέγγιση,

¹² Λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τις ενέργειες RIS, συμπεριλαμβανομένων των αποτελεσμάτων των αξιολογήσεων, υπάρχουν στην ιστοθέση <http://www.innovating-regions.org>.

¹³ Λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τις ενέργειες RISI, συμπεριλαμβανομένων των αποτελεσμάτων των αξιολογήσεων, υπάρχουν στις ιστοθέσεις <http://www.ispo.cec.be/risi>, <http://www.erisa.be> καθώς και στην ιστοθέση <http://www.inforegio.cec.eu.int>

επηρέασε θετικά ιδίως τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο των διαρθρωτικών ταμείων.

Η επίδραση των αποτελεσμάτων αυτής της κατηγορίας στο επίπεδο της ενσωμάτωσης στις κύριες διαρθρωτικές παρεμβάσεις, είναι πειστική. Στο πλαίσιο του ΕΤΠΑ, δημιουργήθηκαν δύο μέτρα "NTIC", το ένα δυνάμει του στόχου αριθ. 1 (1994-1999) και το άλλο δυνάμει του στόχου αριθ. 2., αντιπροσωπεύοντας κονδύλιο 197 εκατ. φράγκων. Αυτά τα μέτρα επέτρεψαν τη συγχρηματοδότηση 141 σχεδίων σε διάφορους τομείς: εκπαίδευση και κατάρτιση εξ αποστάσεως, οικονομική ανάπτυξη και επιχειρήσεις, υγεία, πολιτισμός, κυβερνοκέντρα, δημόσιες υπηρεσίες, ψηφιακές ιστοθέσεις, μεταφορές. Το συνολικό ποσό των επενδύσεων σχετικά με αυτά τα έργα ανέρχεται σε 392 εκατ. φράγκα, με συμμετοχή του ΕΤΠΑ ύψους 30%.

Γενικότερα, το ΕΤΠΑ, ιδίως με την ενσωμάτωση της προσέγγισης RISI, αποτέλεσε πράγματι ένα σημαντικό μοχλό όσον αφορά την ανάπτυξη έργων, τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης, τη σύσταση εξειδικευμένων περιφερειακών πόλων ικανοτήτων (πχ "υγεία και πολυμέσα", "εικόνα και πολυμέσα", "εκπαίδευση και κατάρτιση", "συστήματα έκδοσης εισιτηρίων-μεταφορές", "ηλεκτρονικό εμπόριο"). Τα αποτελέσματα αυτά επέτρεψαν τον καθορισμό της περιφέρειας ως ένα από τα σημαντικότερα κέντρα ανάπτυξης των τηλευπηρεσιών και τηλεδραστηριοτήτων στη Γαλλία και ως ένα σημαντικό φορέα της "Net-Economy" και του "Net-Culture" στην Ευρώπη.

Πληροφορίες που πρέπει να περιλαμβάνονται στις προτάσεις περιφερειακών προγραμμάτων καινοτόμων ενεργειών 2000-2006¹⁴

Οι προτάσεις προγραμμάτων θα πρέπει να περιλαμβάνουν τις ακόλουθες πληροφορίες, για να βοηθείται η Επιτροπή να αποφασίζει σχετικά με το επίπεδο της συνδρομής του ΕΤΠΑ για τις καινοτόμες ενέργειες. Οι προτάσεις δεν θα πρέπει, καταρχήν, να υπερβαίνουν τις 25 σελίδες. Προτού να λάβει μία απόφαση, η Επιτροπή ενδέχεται να ζητήσει από τις αρμόδιες περιφερειακές αρχές να της παράσχουν συμπληρωματικές πληροφορίες.

Εισαγωγή

Συνοπτική περιγραφή της περιφέρειας, με επισήμανση, ιδίως, των πλεονεκτημάτων της, των αδυναμιών της, των ευκαιριών και των κινδύνων όσον αφορά την ανάπτυξή της.

Πρόταση περιφερειακού προγράμματος καινοτόμων ενεργειών

Περιγραφή του προτεινομένου προγράμματος, της έκτασής του (συμπεριλαμβανομένης της γεωγραφικής κάλυψης), των ειδικών στόχων του και της σύνθεσης των εταίρων που συμμετέχουν στην προετοιμασία της πρότασης προγράμματος:

- Στόχοι (να προσδιορίζονται ποσοτικά εάν είναι δυνατό).
- Περιγραφή της στρατηγικής προώθησης της καινοτομίας, με κάλυψη ενός ή περισσότερων από τα τρία θέματα στρατηγικής, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών στοιχείων της περιφέρειας.
 - (i) η περιφερειακή οικονομία βασισόμενη στη γνώση και την τεχνολογική καινοτομία
 - (ii) eEuropeRegio : η κοινωνία των πληροφοριών στην υπηρεσία της περιφερειακής ανάπτυξης
 - (iii) περιφερειακή ταυτότητα και αειφόρος ανάπτυξη.
- Περιγραφή των προς χρηματοδότηση ενεργειών (μελέτες, πιλοτικά έργα, διαμόρφωση στρατηγικών σχεδίων, συμμετοχή σε δίκτυα, τεχνική βοήθεια¹⁵, κλπ.).
- Περιγραφή του δυνητικού αντικτύπου του περιφερειακού προγράμματος καινοτόμων ενεργειών επί των προγραμμάτων των στόχων 1 και 2 στα οποία συμμετέχει το ΕΤΠΑ στην περιφέρεια.
- Η συμβατότητα και οι συνέργειες με τις λοιπές πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

¹⁴ Ένας φάκελος πληροφοριών σχετικά με την υποβολή περιφερειακών προγραμμάτων καινοτόμων ενεργειών θα διατίθεται στην ιστοθέση: <http://www.inforegio.cec.eu.int/innovating>

¹⁵ Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1685/2000 της 28ης Ιουλίου 2000 - L 193 - για την επιλεξιμότητα των δαπανών των ενεργειών που συγχρηματοδοτούνται από τα διαρθρωτικά ταμεία

- Ενδεικτικά, απαρίθμηση των κριτηρίων επιλογής των έργων.
- Οι διαδικασίες και οι όροι υποβολής από τους δυνητικούς δικαιούχους.
- Οι κυριότερες ομάδες-στόχοι.

Φορείς υπεύθυνοι για τη διαχείριση και την υλοποίηση

- Οργανισμός διαχείρισης (ορίζεται από τις αρμόδιες περιφερειακές αρχές)
- Οργανισμός πληρωμών (ορίζεται από τις αρμόδιες περιφερειακές αρχές)
- Σύνοψη της επιτροπής καθοδήγησης
- Περιγραφή του συστήματος υλοποίησης
- Περιγραφή του χρηματοδοτικού κυκλώματος
- Περιγραφή του συστήματος ελέγχου
- Μηχανισμοί συνεργασίας και ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των παραγόντων, και των περιφερειακών και τοπικών εταίρων.
- Προβλεπόμενη παρακολούθηση και αξιολογήσεις.

Σχέδιο χρηματοδότησης (να συμπληρωθούν οι συνημμένοι πίνακες)

- Συνολικό κόστος: συνεισφορές του ΕΤΠΑ και άλλων δημόσιων και ιδιωτικών πηγών χρηματοδότησης, και κατανομή τους μεταξύ
 - των διαφόρων προτεινομένων ενεργειών και των ζωνών των στόχων 1 και 2
 - των τριών θεμάτων στρατηγικής.
- Ποσοστά παρέμβασης που προβλέπονται για τις ενέργειες στις διάφορες ζώνες της περιφέρειας (ζώνες του στόχου 1, του στόχου 2, ή εκτός στόχων)

Εταιρική σχέση

- Περιγραφή της διαδικασίας διαβουλεύσεων που έχει υιοθετηθεί για την διαμόρφωση του προγράμματος

Πληροφόρηση και δημοσιότητα

- Περιγραφή των ενεργειών πληροφόρησης και δημοσιότητας που αποσκοπούν στην προώθηση του προγράμματος στην περιφέρεια.

Πληροφορίες που πρέπει να περιλαμβάνονται στις προτάσεις για ένα ειδικό πρόγραμμα δικτύου

Οι προτάσεις προγράμματος πρέπει να περιλαμβάνουν τις ακόλουθες πληροφορίες, για να επιτρέπουν στην Επιτροπή να αποφασίζει σχετικά με τη συνδρομή του ΕΤΠΑ στα πλαίσια των καινοτόμων ενεργειών. Η πρόταση προγράμματος δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τις 25 σελίδες. Προτού λάβει την απόφασή της, η Επιτροπή δύναται να ζητήσει συμπληρωματικές πληροφορίες από τους αιτούντες.

Προτεινόμενο πρόγραμμα για το δίκτυο

Περιγραφή του προγράμματος, του πεδίου εφαρμογής του, συμπεριλαμβανομένης της γεωγραφικής κάλυψης, των ειδικών του στόχων, της διάρκειας του, καθώς επίσης και της ταυτοποίησης των περιφερειών που συμμετέχουν στο δίκτυο.

- Ένδειξη των θεμάτων τα οποία έχουν σχέση με τη δραστηριότητα του δικτύου:
 - (i) η περιφερειακή οικονομία βασιζόμενη στη γνώση και την τεχνολογική καινοτομία
 - (ii) eEuropeRegio : η κοινωνία των πληροφοριών στην υπηρεσία της περιφερειακής ανάπτυξης
 - (iii) περιφερειακή ταυτότητα και αειφόρος ανάπτυξη.
- Περιγραφή των προς συγχρηματοδότηση ενεργειών:
 - συνέδρια,
 - σεμινάρια και εργαστήρια,
 - ταξίδια μελετών,
 - ιστοθέση διαδικτύου,
 - δελτίο πληροφοριών,
 - άλλες μορφές ανταλλαγής εμπειριών,...
- Λεπτομερές πρόγραμμα εργασίας και χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του προγράμματος
- Περιγραφή των δεσμών με τα προγράμματα των στόχων 1 και 2 που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ.

Αρμόδιοι φορείς και λεπτομέρειες υλοποίησης

- «Επικεφαλής» περιοχή (ορίζεται από τις περιφέρειες εταίρους)
- Οργανισμός διαχείρισης (ορίζεται από τις περιφέρειες εταίρους)
- Οργανισμός πληρωμών (ορίζεται από τις περιφέρειες εταίρους)
- Περιγραφή πρακτικών στοιχείων για την ανταλλαγή πληροφοριών και τη συνεργασία μεταξύ των εταίρων
- Διατάξεις σχετικά με την παρακολούθηση και την αξιολόγηση

Σχέδιο χρηματοδότησης (να συμπληρωθούν οι συνημμένοι πίνακες)

Συνολικό κόστος, με σαφή ένδειξη των ακολούθων στοιχείων:

- Συνεισφορές του ΕΤΠΑ και άλλων δημόσιων και ιδιωτικών πηγών χρηματοδότησης, και κατανομή τους μεταξύ:
 - των διαφόρων προτεινομένων ενεργειών και
 - των τριών θεμάτων στρατηγικής.
- Λεπτομερής ενδεικτική κατανομή του κόστους κάθε ενέργειας.